

La remissió dels antics segells penjants

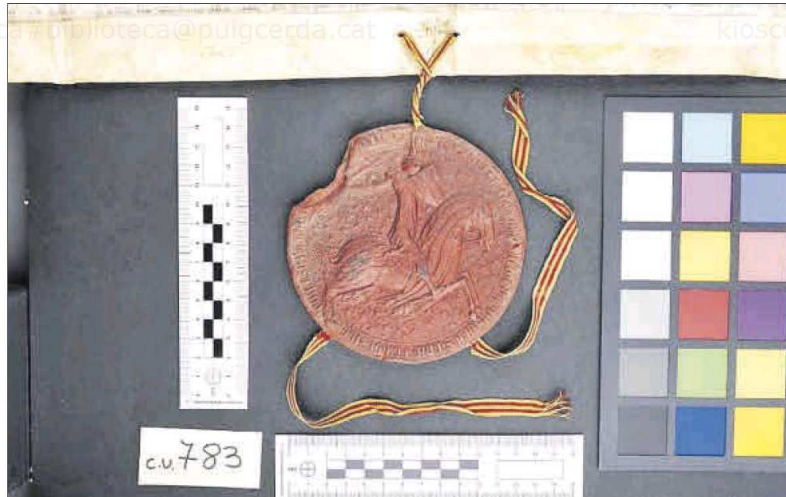
▶ L'Arxiu Comarcal de Cerdanya recupera per a l'estudi i digitalitza la col·lecció de segells de cera i plom dels pergamins d'entre els segles XIII i XVIII ▶ L'anàlisi de les peces permet conèixer l'emissor de les cartes i el corrent artístic de l'època

MIQUEL SPA. PUIGCERDÀ

■ Una segona vida, ara com a testimoni cultural i artístic per als estudiosos i curiosos de la història, per als antics segells penjants de les cartes. Aquest és l'objectiu amb el qual l'Arxiu Comarcal de Cerdanya ha tret de les caixes el centenar d'antics segells penjants amb els quals les autoritats donaven validesa i rellevància a les missives i les ha digitalitzat.

Es tracta d'un conjunt de 116 segells que acompanyen pergamins de la història de Puigcerdà i la Cerdanya datats entre els segles XII i XVIII. Entre aquests documents hi ha obrint i tancant el conjunt, per exemple, la carta de població de Bellver de Cerdanya, de 1225, o el títol de doctor en medicina de Miquel Bernades, de 1718. Des del mateix Arxiu Comarcal han explicat que són documents emesos per diverses autoritats com ara el rei, nobles i eclesiàstics, la majoria dels quals atorgats a la vila de Puigcerdà.

La directora de l'Arxiu, Erola Simon, explica que «els segells, del llatí sigillum, són una empremta sobre una matèria tova, de cera o plom, d'imatges o de signes gravats en una matriu, cos dur de metall o pedra. Els elements gravats són les armes, divises, emblemes i corresponents llegendes de la persona o corporació a la qual pertany el segell. A l'edat mitjana els segells podien ser aplacats, que vol dir enganxats al mateix document de paper, o penjants del document en pergami amb un cordó o cinta. Tenien la funció d'acreditar l'autenticitat del document al qual estaven vinculats. Els

Un dels segells penjants de la col·lecció de l'Arxiu amb les referències de mides i colors

ACC

Els 116 segells penjants de l'Arxiu corresponen a cartes de reis, bisbes, nobles i institucions, i fan entre 35 i 120 mm

dibuixos que apareixen gravats als segells ens donen informació sobre l'emissor del document, la seva autoritat i característiques socials». Així, entre les autoritats i institucions emissores dels segells ara digitalitzats hi ha Nunó Sanç, comte de Rosselló i Cerdanya, Jaume I el Conqueridor, rei d'Aragó, Alfons X el Savi, rei de Cast-

Un tècnic en el procés de digitalització dels segells

ACC

lla, Jaume II, rei de Mallorca, el Papa Bonifaç VIII, Guillem, bisbe d'Urgell, Arnau Traver, Guillem d'Entença, Ramon Floch de Cardona, Sanç I, rei de Mallorca o el Consolat de Puigcerdà

En aquest sentit, Simon hi apunta que «atès que els segells són considerats objectes d'interès històric i artístic, i són molt delicats a causa de la fragilitat de la cera, hem realitzat una campanya de digitalització del conjunt de 116 segells de l'Arxiu. L'objectiu és, per una banda, disposar d'un inventari de tots els segells i tenir un registre visual del seu estat de conservació el dia d'avui. Per l'altra, tenir material gràfic per difondre el conjunt i poder valorar aquest patrimoni tan singular».

Dels 116 segells que formen la col·lecció de l'Arxiu Comarcal de Cerdanya, 112 són de cera i quatre de plom. Dels segells de cera n'hi ha de cera bruna, que és el color natural de la cera, i de cera vermella. Alhora, n'hi ha un de cera negra. Els segells de cera vermella i negra s'aconseguien tintant la cera amb pigments. En aquest àmbit, els segells són en la seva majoria d'un sol color, excepte els segells dels bisbes catalans que usaven una capa de cera vermella estesa sobre un de cera natural. Pel que fa a les formes, són rodons excepte els de les autoritats eclesiàstiques que són ogivals o ovalades i les mides van dels 35 al 120 mil·límetres, segons ha explicat la mateixa Erola Simon.

El treball de digitalització i divulgació dels segells penjants de l'Arxiu es complementa amb un article al blog de la institució.